

Огляд ситуації на банківському ринку України

за 29.08.2016-09.09.2016

Основні події

- Було оприлюднено доходи-витрати банків за січень-липень 2016 року. Збиток діючих банків склав 9,3 млрд. грн. Діяльність БСУ за підсумками липня була збитковою (збиток склав 83 млн. грн.), тоді як місяцем раніше банки відобразили незначний обсяг прибутку. У порівнянні з липнем 2015 року, чистий процентний дохід працюючих банків зменшився на 39%, що пов'язано з низькою кредитно-інвестиційною активністю при одночасному подорожчанні ресурсної бази. Прибуток банківської системи без урахування відрахувань в резерви за 7 місяців 2016 року склав 13,9 млрд. грн.
- Станом на 01.09.2016 р. обсяг заборгованості банківської системи перед НБУ становив 74,35 млрд. грн., що на 25,2% менше показника на початок 2016 року. При цьому, платоспроможні банки в 2016 році скоротили заборгованість перед регулятором на 44,4% (до 28 млрд. грн. станом на 01.09.2016 р.), неплатоспроможні – на 5,5% (до 46,4 млрд. грн.).
- Згідно з попередньою інформацією НБУ, обсяг золотовалютних резервів на початок вересня 2016 року склав 14,103 млрд. дол. США, що покриває 3,6 міс. імпорту. Підтримку ЗВР в серпні надали надходження від розміщення валютних ОВДП на суму 0,39 млрд. дол. США. У той же час, в зазначеному періоді регулятор надавав підтримку гривні за рахунок валютних інтервенцій (чистий продаж валюти НБУ в серпні склав 13,4 млн. дол. США). Крім того, за місяць було сплачено 54,0 млн. дол. США Міжнародному валютному фонду та понад 305 млн. дол. США – спрямовано на обслуговування і погашення державного і гарантованого боргу в іноземній валюті (в основному – валютні ОВДП).
- Україна до кінця вересня планує залучити 1 млрд. дол. США за рахунок випуску облігацій під гарантії Сполучених Штатів Америки. Про це заявив міністр фінансів України А.Данилюк.
- 08.09.2016 р. АМКУ виніс позитивне рішення щодо угоди між АВН Holdings S.A. (АВНН) та UniCredit Group про обмін активами. Після аналогічного схвалення операції з боку НБУ, частка групи UniCredit в ПАТ «Укрсоцбанк» перейде у власність АВН Holdings S.A. (Володіє ПАТ «Альфа-банк Україна»), в обмін на додатково випущені 9,9% акцій АВНН.
- Чистий продаж іноземної валюти населенням в серпні склав 131,9 млн. дол.США. За місяць фізичні особи придбали в банках 105 млн. дол. США (+46,1 млн. дол. США порівняно з липнем); при цьому, обсяг продажу валюти з боку населення скоротився в порівнянні з попереднім місяцем на 148,4 млн. дол. США та склав 236,9 млн. дол. США

Важливі нормативно-правові акти

- 30.08.2016 р. прийнято Постанову НБУ №377, якою внесено зміни до «Інструкції про порядок формування уповноваженими банками реєстрів».
- 30.08.2016 р. прийнято Постанову НБУ №378, якою затверджено порядок функціонування Єдиної національної системи електронного дистанційного ідентифікації фізичних і юридичних осіб BankID.
- 01.09.2016 р. прийнято Постанову НБУ №379, якою внесено зміни до Положення про видачу небанківським фінансовим установам ліцензій на переказ коштів. Документом внесено зміни до Постанови НБУ №57 від 26.02.2013 р.
- 05.09.2016 р. прийнято Постанову НБУ №380, якою НБУ уточнив умови видачі ліцензій на здійснення валютних операцій для банків і небанківських фінансових установ. Документом внесено зміни до Постанови НБУ №281 (від 15.08.2011 р.) та №297 (від 09.08.2002 р.).
- 06.09.2016 р. прийнято Постанову НБУ №381 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів НБУ».
- 06.09.2016 р. прийнято Постанову НБУ №382, якою запроваджено солідарну відповідальність банків при вирішенні спірних питань в частині використання платіжних карт (раніше вся повнота відповідальності покладалася виключно на користувачів платіжних карт). Документ набув чинності з 09.09.2016 р.
- 07.09.2016 р. прийнято Постанову НБУ №383, якою уточнено порядок проведення перевірок банків з боку НБУ в частині відповідності вимогам валютного законодавства. Зазначеним документом регулятор розширив перелік підстав для здійснення перевірок, в також вніс зміни в процедуру.

Тимчасові адміністрації та ліквідації

- Прийнято рішення про ліквідацію ПАТ «КСГ Банк» (Рішення НБУ №239-рш від 30.08.2016 г.).

За даними ФГВФО, на поточний момент тимчасова адміністрація діє в 4 банках, два з яких підконтрольні державі.

Згідно з інформацією, розміщеною на офіційному сайті ФГВФО, на поточному тижні Фонд планує залучити 3,4 млрд. грн. від продажу активів (основних засобів, кредитного портфеля, дебіторської заборгованості) 30 неплатоспроможних банків. Минулого тижня надходження від продажу активів 24 проблемних банків склали 82,87 млн грн., тижнем раніше були продані активи 32 проблемних банків за 24,4 млн. грн.

Згідно з даними проекту Постанови КМУ «Про забезпечення надання кредиту ФГВФО» (дані пояснювальної записки, опубліковані FinClub), через значні виплати за вкладками проблемних банків в 2016 році обсяг коштів ФГВФО скоротився на 70%, а його активи впали нижче за позначку в 2, 5% від загального обсягу гарантованих депозитів банківської системи. Найближчим часом Міністерство фінансів України планує випустити ОВДП на суму 7,941 млрд грн. (термін обігу – 15 років, процентна ставка - 10% річних) з метою

надання кредиту Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Грошово-кредитний ринок

Ситуація на грошово-кредитному ринку продовжує залишатися невизначеною. З одного боку – в банківській системі зберігається високий рівень ліквідності при відносно невеликому обсязі грошової емісії (по кредитному і валютному каналах), а процентні ставки за залученими ресурсами в цілому демонструють тенденцію до зниження. З іншого боку – кредитування реального сектору практично не здійснюється банками через високий рівень кредитних ризиків, а також дефіцит капіталу окремих установ. З огляду на низькі значення показника достатності капіталу (Н2), деякі банки змушені інвестувати кошти в інструменти з нульовим рівнем розрахункового ризику (ОВДП і депозитні сертифікати), а також підтримувати високий обсяг високоліквідних активів (кошти на коррахунках, готівка). Ліквідність банківської системи підтримується на високому рівні, хоча розподілена нерівномірно.

Незважаючи на зниження прибутковості депозитних сертифікатів НБУ, попит на такі інвестиційні інструменти з боку банків залишається високим. Обсяг імобілізації вільної ліквідності за рахунок інвестування в депозитні сертифікати НБУ за період 29.08.2016 р.- 09.09.2016 р. склав 103,3 млрд. грн. Протягом аналізованого періоду банками активно інвестувалися кошти, як двотижневі депозитні сертифікати з прибутковістю 15,5% річних (33,8 млрд. грн.), так і на умовах «овернайт» в рамках постійно діючої лінії проведення тендерів з розміщення депозитних сертифікатів (69,5 млрд. грн. з прибутковістю 13,5% річних). В рамках тендеру з підтримки ліквідності 30.08.2016 р. 1 банку надано кредит «овернайт» на суму 50 млн. грн. Також в зазначеному періоді 2 банкам надано кредити рефінансування в рамках проведення тендеру з підтримки ліквідності на термін 14 днів (794,0 млн. грн. - 31.08.2016 р.; 685,0 млн. грн. – 07.09.2016 р.). Ставка за всіма кредитами склала 17,5%. Незважаючи на зниження вартості кредитів НБУ в поточному році (після зниження облікової ставки були істотно знижені ставки рефінансування), такі позики користуються обмеженим попитом банків через наявність додаткових вимог регулятора (що скорочують операційну і фінансову незалежність банків).

Обсяг кредитування на міжбанківському ринку за період з 29.08.2016 р. по 09.09.2016 р. склав 19,15 млрд. грн.; середньоденний обіг міжбанківського кредитного ринку за вказаний період склав 1,92 млрд. грн. Процентні ставки за міжбанківськими ресурсів у гривні коливалися в межах 14,3%-16,6%. Ставки за міжбанківськими кредитами та депозитами у валюті залишаються стабільно низькими (0,1-1,1%), хоча попит на такі ресурси дещо підвищився через курсову невизначеність. Згідно з даними статистики НБУ, що публікується з лютого 2016 року, основний обсяг угод на міжбанківському кредитному ринку формується кредитами на умовах СВОП (гривня проти долара США).

З 26.08.2016 р. банки збільшили обсяг вкладень в ОВДП на 3,31 млрд. грн., та на поточний момент є другим, за розміром вкладень, інвестором в зазначені фінансові інструменти. При цьому, загальний обсяг державних облігацій в обігу в зазначеному періоді збільшився на 4,1 млрд. грн.

Процентні ставки за залученими ресурсами та кредитами на внутрішньому ринку демонструють різноспрямовану динаміку. Станом на 08.09.2016 р. (зміну процентних ставок відображено в порівнянні з 26.08.2016 р.):

- середня ставка по депозитах ФО в національній валюті склала 16,7% (↓);
- середня ставка по депозитах ФО в іноземній валюті склала 5,2% (↑);
- середня ставка по депозитах ЮО в національній валюті склала 10,0% (-);
- середня ставка по депозитах ЮО в іноземній валюті склала 4,1% (↑);
- середня ставка по кредитах ФО в національній валюті склала 32,0% (↓);
- середня ставка по кредитах ЮП в національній валюті склала 16,0% (↑);
- середня ставка по кредитах ЮП в іноземній валюті склала 7,3% (↓).

Індекс депозитних ставок, який розраховується НБУ та компанією Thomson Reuters демонстрував тенденцію до зростання. Процентні ставки в структурі Індексу в зазначеному періоді збільшилися (у порівнянні з 26.08.2016 р.) збільшилися в

Індекс депозитних ставок			
09.09.2016	UAH	USD	EUR
3 міс.	16,44	4,49	3,83
6 міс.	17,60	5,52	4,66
9 міс.	17,14	4,74	3,72
12 міс.	18,24	6,05	5,24

діапазоні від 0,34 п.п. до 0,75п.п. в залежності від валюти і терміновості депозитів.

Валютний ринок

Незважаючи на те, що багато макроекономічних чинників сприяють стабілізації курсу, невизначеність щодо співпраці з МВФ, а також ситуативне підвищення попиту на валюту з огляду на активізацію ділової активності призвело до здешевлення гривні в аналізованому періоді.

Ситуація на валютному ринку залишалася напруженою протягом останніх 2 тижнів, що змусило НБУ відновити продаж валюти на аукціонах. У зазначеному періоді було проведено 7 валютних аукціонів НБУ, на яких продано майже 200 млн. дол. США. При цьому, в п'ятницю курс стабілізувався без участі Національного банку.

В умовах збереження напруженості на валютному ринку, подальше пом'якшення валютних обмежень (перегляд повинен проводитися кожні 3 місяці) зараз здається малоімовірним. Ми не виключаємо, що на поточному тижні (14.09.2016 р.) може бути прийнято позитивне рішення щодо надання Україні чергового траншу МВФ. Крім того, в середньостроковому періоді підтримку гривні може надати залучення коштів за рахунок розміщення валютних облігацій країни на зовнішніх ринках, в також надходження від експорту окремих видів продукції (зокрема - АПК). У той же час, рівень довіри внутрішніх інвесторів до національної валюти залишається історично низьким, а дисбаланси попиту і пропозиції на валютному ринку можуть істотно посилитися на фоні очікуваних значних платежів за енергоносії (придбання енергетичного вугілля; газу в сховища). Наявність нерегульованих суперечностей (щодо торговельних відносин з ЄС, РФ і ряду інших країн) може послабити потенціал валютних надходжень в Україну за рахунком поточних операцій, що чинитиме додатковий тиск на стабільність національної валюти в 2016 р. З огляду на тиск (в тому числі політичний) з боку ряду міжнародних організацій (в тому числі, в частині формування ціни приватизації на окремі державні активи), очікуваних валютних надходжень від продажу держвласності навряд чи буде достатньо для фінансування планових платежів по публічних боргах.

